بوتون اولکه‌لرك ایشچیلری برله‌شکز!
Պրոլետարներ բոլոր յերկրների, միացեք.
Пролетарий всех стран, соединяйтесь

یکی یولك

آبونه قیمتی هر یرده
بر ییلك — ۲ منات
آلتی آیلق — ۱ منات
بر آیلق — ۲۰ قپك
تك نسخه‌سی هر یرده ۵ قپك

زحمتکشلره و فرقه‌یه عاید یازیلار قبول اولنور.
درج اولنمایان مقاله‌لر قایتاریلمایور
اداره‌نك آدره‌سی:
اریوان آپوویان کوچه‌سی ا.ق.(ب)ف.
مرکزی قومیته تورك شعبه‌سی

جمعه ایرته‌سی ۱۳ مارت ۱۹۲۶

ارمنستان قوممونیست (بولشه‌ویق) فرقه‌سنك مرکزی قومیته‌سی ناشرافکاری در

نومرو ۱۳ | № 13

فه‌ورال انقلابی

اوچ بوز ییلدن برو روسیاده بوز لرجه میلیون اهالینك اوزرینه اجرای حکم ایدن چار استبدادینه، و اونك ظالم و قانلی نماینده‌سی اولان رومانوف أوینه بوندن ۹ ییل قباق، یعنی ۱۹۱۷نجی ییلك مارتك ۱۲سنده نهایت ویریلدی.

عصیان ایتمش ایشچیلر و عسکر ایکنجی نیقولا چاری آشاغی آلارق، اونك وخیم ظلم و استبدادینه ختام ویریلر.

و فقط بو انقلابی حاضرلایان تاریخی و اجتماعی سببلر، و اونك ناصل بورژوازیانك النه کچوب روسیا فعله و کندجینك آرزو و مقصدلرینه تمامیله ضد بر شکل آلماسنی بوراده بر قاچ سوز ایله سویله‌مك فضله اولماز.

چار روسیاسی ۱۹۱۴نجی یلده باشلامش اولان جهان محاربه‌سنه اشتراك ایتمکله بوتون اولکه‌یی خراب وپریشان بر حاله سالمشدی. فعله و کندجینك ناراضیغی و شکایتی، میتینغلر و تعطیللر هر طرفی توتدی.

حربك اوچ سنه‌سی ظرفنده روسیا اوچ میلیون یاریمدن فضله انسان تلفاتی ویرمشدی حربك هر بر کونك مصارفی ایسه اولکه‌یه ۵۰ میلیون قیزیل روبلی مال اولوردی.

اولکه‌نك کرك کند تصرفات و کرك بوتون استحصالاتی همان اولمش بر حاله دارمشدی. چالیشان بوتون اللر حرب جبهه‌سنده اولدیقلرندن، اکیلمش اراضیلر دخی صوك درجه آزالمشدی.

حال بویله ایدی که ۱۹۱۷ جی ییلك مارتك ۵نجی کوتدن باشلایان نمایشلر و فعله عصیانلری کیت کیده چوغالدی و ۸۰۰۰۰۰ دن فضله ایشچیلر تعطیله باشلادیلر.

مارتك ۱۲سنده چار عسکرلریله ایشچیلر آره‌سنده پتروغراد کوچه‌لرنده باشلایان قانلی مصادمه‌لر الك صوك چارك اوز تختندن آشاغی آلماسیله نهایلندی. هر حالده فه‌ورال، یعنی یکی حسابیله ۱۲ مارت انقلابنی حاضرلایان و میدانه کتیروب موفقیت قازاندان فعله صف اوزی ایدی. فقط فعله‌نك و اونك ده آرقاسندن کلن کندجینك بو تاریخی عصیان و انقلابندن استفاده ایدنلر بورژوازیا صنفنك باماخ و نماینده‌لری اولدیلر. چار استبدادینك سیاستندن صوك درجه ناراضی اولان بوتون روسیا اهالیسنك احوال روحیه‌سنی پك ایو آکلارق، چاری آشاغی آلوب اونك یرنه حکومتی اوز الرینه، یعنی بورژوازیایه کچیرمه‌سنی پك یاخشی باجاردیلر.

فعله و کندچینك ایسته‌دیکی «چوره‌ك، و حربه ختام» ایدی. بونك ایچون‌ده چار حکمرانلغنه نهایت ویرمك کافی ایدی.

و فقط مارت ۱۲سنده «موقتی حکومت» تشکیل ایدن بورژوازیا نماینده‌لری اولان او فرقه‌لر پك تیز اوز رنکلرینی طبشاری ویردیلر.

اونلر، یعنی کره‌نسکی، میلیوقوف، له‌ووف، نیقرادوف، مانویلوف... اداره‌یی اله آلدیقلرندن صکره بوتون فعله و کندجینك آرزو و منفعتلرینه پك خاین و الچاق بر صورتده یوز چویردیلر.

موقتی حکومت نامنه (له‌ووف) اعلان ایتدی که «بز چار روسیاسنك اوز متفق دوتلریله برابر باغلامش اولدیغی بوتون شرائط و معاهده نامه‌لرینی تمامیله طانیه‌رق اونلری حیاتده تطبیق و حربی دوام ایتمك اوزیمزه بورج صایارز».

بو اعلانات ایله چار استبدادی بورژوازیانك استبدادینه دونمش اولدیغنی بوتون فعله و کندچی صنفی بك یاخشی آکلادی، او بوصفر آشکار کوردی که اوزینی پك آلچاق بر صورتده آلداتمشلر، یکی حکومت «حربه خام، کندچی‌یه توپراق و ایشچی‌یه ماکینه» وعدلریله میدانه چیقمش ایدی. حالبو که ایمدی نه کندچی‌یه توپراق ویریلیردی، نه ایشچی اوز زحمتنك و استحصالاتنك صاحبی اولوردی، حرب ایسه اسکیسی کبی، و دها دهشتلی اولارق دوامه باشلاردی.

موقتی حکومتك باتنده و عین زمانده «ایشچی و عسکرلر نماینده‌لرك شوراسی» میدانه کلدی.

ایشته بو شورا ایدی که، یکی سحنه کار و یالانچی حکومتدن ناراضی قالان بوتون جدی تشکیلاتلری اوز اطرفنه توپلادی. و بولشه‌ویکلرك رهبرلکی آلتنده «بوتون حکومت شورالرك النده» شعاریله فعله و کندچینك حقیقی انقلابنه خایانلق یابانلری اورتادن تمیزله‌مکی قراره آلدی،

و کیت کیده دها زیاده آرتان فعله‌لرك و کندچیلرك شکایتلری اویله بر درجه‌یه واردی که، اوز تمللری اوزرینه آرتیق دورامان موقت حکومتنك سوك کونلری کله‌رك بولشه‌ویك فرقه‌سی بولداش له‌ینك و بولداشلرك رهبرلکی ایله اوقتیابرك ۲۵ نده روسیانك فعله و کندجیلرك نامنه موقتی حکومتی دردست ایتدیلری و شورا حکومته اساسی قورساراق بوتون اولکه‌یی و فعله و کندچی صنفی بورژوازیانك کومکچی ظالملرك النده قورتاراق یکی و حقیقتی آزاده‌لك تاریخنی قوردیلر.

فه‌ورال انقلابنك اهمیتی اونك ۳۰۰ ییلدن برو روسیا زحمتکش کندلی و فعله‌نك زحمت وقاتی ایچه‌ن چار استبدادینی یقماسنده در. بو انقلابی حاضرلایان و میدانه کتیره‌ن فعله صنف ایدی، و فقط بورژوازیا اوز یالانچی سوسیالیست کومکجیلر ایله برابر اونی فعله‌نك النده غصب ایتدی ایسه‌ده اوزی‌ده سکز آیدن فضلا استبداد و یالانتی دوام ایده‌مدی.

اوقیابر انقلابی اونی تاریخك صحنه سندن تمیزلیه‌رك دیشاری آتدی.

فیورال انقلابی

۱۹۱۷ده مارتك ۱۲نده زحمتکشلر جمله عالمه معلوم اولان چار حکومتنی یقوب و رومانوف عائله‌سندن اولان و آخیر زمانلرده حکمرانلیق سوره‌ن نیقولایی تختندن سالوب حبس ایتدیلر. او وقتلرده کی جهان محاربه‌سنده ۳۰ میلیوندان آرتیق جان قیریلمشدی. او ایدیکه جهان محاربه‌سی انقلابی تیز قالدیرماغا مجبور ایدیرایدی. روسیه حکومتی کونده نیچه میلیونلرجه قزیل بوللار، کندجیلریك حاضیر ایتدیکلری تصرفاتلری خرج ایدیرایدی و محاربه لرده دوتلمای صنفی دکل بلکه‌ده بتون زحمتکشلرك قانی بورژوازیاسیك جیبندن اوته‌ری صو یرینه آقیر ایدی. بویله لیکله‌ده چار حکومتینی تختده‌ن سالوب اوز راحت یاشامالرینی و محاربه اولماماقنی ایسته‌یه‌ن فعله‌لرك کندجیلرك حکومتنك باشینه محاربه‌نی ایسته‌یه‌ن و بورژوازیا صنفلرینه یاقین اولان کیرنسکی ایش باشینه کیچیرمیشدی. کیرنسکی ایش باسینه کچمه‌مشده‌ن قباق بتون فعله‌لره و کندجیلره محاربه ایده‌میه جکنی و فابریکالری فعله‌لره ویرلری کندجیلره ویره‌مکنی یمین ایتمشدی. فقط دیدیکی سوزلر یالان اولوبده اوده محاربه‌یه باشلادی.

قوممونیست فرقه‌سنك چالیشان رهبرلری و قوممونیست فرقه‌سنك رهبرلیکی آلتنده اولان زحمتکشلر یکیده‌ن محاربه باشلانماقینی و ظلمی کوروبده، جیدی بر صورتده چالیشماغا باشلادیلر. بوچالیشماقله‌ده همان موقتی حکومتیده همان سنه‌ده اوقتیابرك ۲۵نده تختده‌ن سالوب، حکومت، عمله، کندجی و قیزیل عسکر نماینده‌لری شورالرینه کیچدی. اوقتابرك ۲۵نده بو آنه قدر آزادا یاشایان فعله‌لر، کندجیلر همان فیورال انقلابینی و او زمانلرده کی قیریلان زحمتکشلری یاد ایدویده دیمه‌لیدر:

یاشاسین فعله، کندجی حکومتی و اونلرك اصل آزاده‌لیکی حیاته کچیرن قوممونیست فرقه‌سی.

بلال رسول زاده

تورکولوژی قورولتایی

یکی تورك الیفباسنك غالبیتی

یکی تورك الفباسی حقنده کی قطعنامه

۴ مارت تاریخلی آخشامکی اجلاسده، تورك خلقلرینك الفباسی مسئله‌سی ئوزره ایدیلمن معروضه و مسئله حقنده باشلانان مباحثه یتدیکدن سوکرا، بو لداش قورخمازوف؛ آذربایجان، زاقافقاسیا جمهوریتلری، ئوزبکستان، قیرغیزستان، داغستان، باشقوردستان، تورکمنستان، یاقوتستان و شمالی قافقاسیادا کی مختار ایالتلر آدیندان آشاغیدا کی قطعنامه‌نك قبولنی تکلیف ایدیر:

«۱- قورولتای؛ یکی تورك (لاتین) الفباسنك کهنه عرب و اصلاح ایدیلمش عرب الفبالرینه نسبتا ته‌خنیکی نظردن داها کوزل و موافق اولدیغی و یکی الفبانك تاریخی، حرثی و مترقی اهمیتنی قید ایتمکله برابر بو فکرده‌در که یکی الفبانك آیری آیری تورك تاتار جمهوریتلرینده تطبیقی و بو تطبیقك اصوللاری هر خاق و جمهوریتك اوز ایشی‌در.

۲- قورولتای؛ آذربایجانك و شورالار اتفاقنك باشقا ایالت و جمهوریتلرینك تطبق ایتمش اولدیقلاری یکی تورك الفباسنك مثبت نتیجه‌لر ویردیکنی قید ایدیر.

قورلتای؛ بونی قید ایتمکله برابر؛ یکی تورك الفباسنی تطبیق اصوللاری ایله آشنا اولماق ایچون آذربایجان‌دا و باشقا جمهوریت و ایالتلرده اولان تجربه‌نك تدقیقنی بتون تورك تاتار خاقلرینه توصیه ایدیر»

تطعنامه لهنده ۱۰۶ علیهنده ۷ نماینده اولمشدر.

یکی تورك الفبانك غالبیتی

باکوده واقع اولان تورکولوژی قورولتایی ۷ سه قارشو ۱۰۰ سسله یکی تورك الفباسنی (لاتین) قبول ایتدی. شورا معارفنك (غولتورانك) آپاردیغی بیوك بر غالبیتی در بو، هانسینك که نشانه‌سی آلتنده بوکون ۲۵ میلیون تورك-تاتار خلقلری ئوز ترقیسنی ایره‌لی آپارمقدا درلر.

عرب الفباسنك تحقیقجه بیوك نقصانلری بولندیغندن کتله‌لرك معارف ایشنی چتینلشدیریوردی. عرب الفباسنك دکل یالکز ته‌خنیقجه معارف-تاریخی جهتنجه‌ده بر چوق نقصانلری واردر که تورك-تاتار کتله‌لرینی قرون وسطانك دینی-اجتماعی موهوماتدن قورتارمق ایشنده انکلر توره‌دوب ایشی چتینلشدیریور. شورا حکومتی سایه‌سنده یکی اجتماعی و انقلابی حیاته چاغیریلن ۲۵ میلیون تورك-تاتار خلقلری ایچون یکی، ته‌خنیق جهتنجه اویغون و حضمی آسان بر الفبا لازمدر که مذکور خلقلری کچمشك موهوماتدن قورتاروب کچمشك «مقدسی» و کتله‌لری استثمار ایدن قراکلق و عکسی انقلابجی قوه‌لرندن خلاص ایتمش اولا. بو انقلابجی و انقلابلشدیرن الفبا یکی تورك (لاتین) الفباسی هانسینك که حلی تشبثاتی شورا آزربایجانه عائد در و هانسیکه بوتون زاقافقاسیاده و شمالی قافقاسیاده تطبیق اولنماقده‌در. (بر نیچه کون اول بو فکر ایله زاقافقاسیا مرکزی اجرائیه قومیته‌سی مجبوری قرار چیقاردی).

فنی و اجتماعی معلوماتلره مالك فعال امکجیلرك اشتراکی ایله جمع اولنان باکو تورکولوژی قورلتایی یکی الفبا باره‌سنده نفوذلی سوز سویله‌مکه چاغیرلمش ایدی- قورلتای مذکور سوزی سویلدی و شورا آزربایجانك و شمالی قافقاسك طاغلی مختار جمهوریتلر ینك یکی الفبا جبهه‌سنده اجرا ایتمش اولدیقلری «بیوك و ثابت زحمتلرینی» سلاملادی.

آزربایجانده و س.ش.ج. اتفاقنك دیکر رایونلرنده و جمهوریتلرنده تطبیق اولنان تدریسی اصولنی تدقیق و عنیسی کبی عمل ایتمکنی قورلتای بوتون تورك-تاتار خلقلرینه تکلیف ایدیر.

شبهه ایتمیورز که بو قرار بکله‌نیان نتیجه‌لری ویره‌رك یاقین بر کله‌جکده شورا اتفاقك بوتون تورك-تاتار خلقلری آراسنده یکی الفبانك حیاته کچمه‌سنی کوره‌جکز.

«خوروزتاین هایاستان»

ایستاتستیقا تورك کندچیسنه نه‌دن اوتری لازمدر؟

بو کونلرده موسقواده واقع اولان ایستاتستیقا قورلتایی بیتدی و بللی اولدی که بو ییلك پایزنده تجاری و استحصالات، ده‌کابر آینده ایسه جمیعتی یازمق ایستاتستیقاسی اجرا اولناجقدر. بو ایستاتستیقا بوتون اتفاق اولچسیله یعنی روسیه ده، کورجستانده، آزربایجانده، ارمنستان ده و دیکر جمهوریتلرده واقع اولاجقدر.

ایستاتستیقا، خصوصیله تورك کندجیسی ایچون نه‌یه لازم، ایضاح ایده‌لم. ایستاتستیقا اوندان اوتری لازمدر که حسابه آلوب آکلیه‌لم هر بر جمهوریتده نه قدر کشی، آرواد، اوشاق واردر، و نه یاشده درلر. نیجه مکتب، نه قدر معلم، نه قدر خسته‌خانه و حکیم واردر، هاراده و مرکزدن نه اوزاقلق اوزرنده بولنیرلر. جمیعت نه ایله مشغولدر، یعنی نه قدر رنجبر، نه قدر آل ویرجی، نه قدر فعله، نه قدر توپراق واردر. نه اکیرلر، نه جور اکیرلر، اکیلن تخمك چشیدی و غیری غیری بو کبی مسئله‌لر. بو معلوماتلری یازمقدن مقصد جمیعتك احوالنی، طرز کذراتنی و غیری‌لری آکلامقدر. بو کبی معلوماتلری دکل یالکز بزم مملکتده، بر چوق اولکه‌لرده بوتون جمهوریتلرده یازوب توپلیورلر. و بر جمیعت معارفجه نه قدر ترقی ایتمش ایسه او قدرده بو کبی معلوماتلر دائما توپلانیر مثلا ترقی ایتمش و زنکین مملکتلرده: آمریقاده، انکلتره‌ده، فرانسه‌ده، کرمانیه‌ده و دیکر یرلرده بویله ایستاتستیقا معلوماتلری عموم جمیعتدن اوتری هر بش ییلده بر دفعه توپلانور. اوندان سوای هر ییل معین مسئله‌لردن اوتری دخی معلومات توپلانیر.

بزم مملکتده چار حکومتك زماننده ده ایستاتستیقا واقع اولیر ایدی اما بزم مملکت کیروده قالمش بر مملکت اولدقدن بو کبی معلوماتلر کج کج توپلانیردی. دیمك که ایستاتستیقا معلوماتلری توپلامق ایشی قدیم زماننلرده ده، چوقدنبری انسانلره معلوم ایدی. ایمدی دیه‌لم بو معلوماتلری نه ایچون توپلیرلر. مثلا مکتب آچماق لازم. هاراده و نیجه دانه آچماقی آکلامق لازمدر. بو سببدن اوتری‌ده شاکردلرك یاشی، اوشاقلرك مقداری بیلمك لازم. قره‌دیت جمیعتی، قوپراتیف و غیریلر تشکیل ایتمك ایچون یا اینکه تخم، توپراق و غیری شیئلر یایلامق ایچون جمیعتك و فعله‌لرك قوه‌سنی آکلامق لازم. دیمك اولور مذکور معلوماتلر توپلانور که جمیعتك واسطه‌لرینی عقللی برطرزله خرج ایدلسون و اونك احتیاجلرینه کفایت ویرلسون. بو معلوماتلر اولماسه اولسا ایدی مملکتك اداره‌سی عوام تعبیری ایله «چوبان حسابی» اولمش اولاردی. یعنی مکتبی او یرده آچارلردی هاراده هیچ آچماق لازم دکل ویا اینکه ایکنجی نوبه‌ده آچماق لازم کلوردی. حال آنکه برنجی نوبه‌ده آچماسی لازم کلان یردن معلومات اولمادیغی حالده اولاییلیر هیچ مکتب دیکلمزدی و یا دیکلسه‌ایدی چوق کج اولاردی. عینی حال خسته‌خانه ایچون واقع اولاییلیر یعنی اویله بر یرده آچیلیردی که لزومی یوقدر، بویله‌ده تخم ایچون، قره‌دیت ایچون و غیریلر ایچون.

عقلی باشنده اولان هانکی کندجی و یا اینکه فعله ئوز ایشنی یاخود تصرفاتنی طارتمادن، حساب ایتمه‌دن آپاریر؟ آنجق چوبان ئوز ایشنی چوبان حسابیله آپاریر. عقللی، چالشقان یاخود کهنه تعبیرله ناموسلی کندجی ئوز ایشلرینی حتی الك خردا تصرفاتنی حساب ایله آپاریر و چالشیر که توکدیکی زحمت و ازیتی بیهوده کچمه‌سون. اکر اونی آپاروب تازه بر یر اوزرنده سکونت ایتدیرسن، او اول امرده توپراقك خصیتنی، فایده‌دار اولدیغنی آکلار صکره چاتیك، بغدای و بجاریرسه باغ سالار.

خردا بر تصرفاتده بو حال عقللی بر صورتده واقع اولدیغی کبی بوتون مملکت و جمهوریتده ده عینی حال واقع اولیور. اکر کندجی هر ایشده ئوز قوتنی یاخود تصرفاتنك محصولی حسابه آلوب صکره خرج ایدیر، عینی‌ده مملکت ایچون اولمالی. مملکتده نه قدر حیوان، اکین توپراق، نه قدر باراشمه‌ن توپراق بطاق یر و غیری وار در اولا حسابه آلمالی صکره اونا کوره رأیون ایچون قوشار او کوزلر، تراقتورلر کتورملی. توپراقی نه اولچی ده وسعتلندیرملی و برنجی نوبه‌ده هاراده، قوری توپراقلری صولامالی، بطاق یرلری قوروتماق و غیری شیئلر.

ایشته بو جور معلوماتلری توپلاماقله ۱۹۲۲نجی یلده ملتلره کوره ارمنستانده هر ۱۰۰۰ آدمدن نه قدری سوادلی آدم در آکلایه‌بیلمشیك، نیجه که آشاغیده کی جدولده کوسترلمشدر.

یاکا	ارمنی	چارشی	روس	بزنج	اسوری	کورد
ایروان	۳۳۸	۷۶	۷۱۶	—	۱۸۳	۷
له‌نیناقان	۲۸۲	۱۶	۸۰۹	۲	۸۳۳	—
اجمیازین	۱۸۳	۳۷	۸۳۳	۱۱	۲۵۲	—
نووی بیازید	۱۰۹	۱۶	۲۰۹	—	—	—
دیلیجان	۱۶۹	۱۳	۴۸۹	—	۵۰۰	۴۰
لوری پامباق	۱۸۲	۹	۳۵۶	۳۰	—	—
اورتا حسابله عموم ارمنستانده	۲۲۷	۳۶	۴۳۲	۵	۱۸۹	۱۱۰۵

بو جدولدن آکلاشیلور که بوتون ارمنستانده سواد جهتجه هامودن کیرو قالان یزیدیلردر، چونکه ۱۰۰۰دن آنجق بشی سوادلی‌در، صکره کوردلر، ۱۱۰۵ی. صکره تورکلر ۱۰۰۰دن ۳۶سی. بو حاللری آنجق ایستاتستقا کوستریر.

ه. غازاریان

اجتماعی خسته‌لقلریمزدن

اوروجلیق و کندجیلر

بو یاقین زماننلرده قارشومزده چیقان کهنه قدیم زماننلرده و جوق چوق کندجیلر آراسنده بویوك بر بایرام اولان اوروجلیق بایرامی کلیر. همان اوروجلیق بوتون کندجیلر آره‌سنده بر آزاردر. همان آزاری نبوت ایتمك ایچون بز ییلیریك که اوروجلیق کونلرنده کندجیلر کیجه ساعت ۲دن اوبری کونك آخشام ۶–۷ ساعته قدر آج و سوسوز قالیرلر. آج قالماق ایله برابر کندجی همیشه کی ایشله‌دیکی کبی سحر ایرکن دوروب یریك اکمکه شوملاماقا و غیری کند تصرفات ایشلرینده ایشله‌مکه کیدیر. بونیله همان کندجیلریك بده‌نی ضعیف و آرارا مبتلا اولور. هر کاه قباقکه آیلرده، آیده بر نفر بر کنده کندجی اولور ایدیسه ایمدیسه کونده بری اولور آیده ۳۰ قدر کندجی اولور. بویله‌یکله هر کاه کند جینك اوللرده کند تصرفات ایشی کیریده قالیر ایدیسه ایمدی اوروجلیق کلمکنه کوره داها آرتیق کیریده قالیر.

دوغرو و همان اوروجلیق محمد پیغمبرده‌ن قالمیش بر بایرامدر. فقط همان بایرام او قدیم زماننلرده پاشایان وحشی یرتیجی انسانلر ایچینده قویولمیش بر بایرامدر. چونکه او وقتلرده او انسانلر اوزلری وحشی اولدیقینه کوره قارانلقده اولماقلرینه کوره همیشه جور به‌جور حیوانلری دوتوب بیشیرمه‌میش تمیزله‌مه‌میش ییه‌ر ایدیلر و چوله‌رده‌ن میشه‌لردن اوتلری یغوب ییه‌ر ایدیلر. ییه‌نده‌ده ۱۰–۱۵ کرونکه‌یه قدر تمك ییوب یاتار ایدیلر. همان زماننده محمد پیغمبر بر دوشونجه‌لی اولدیقنه کوره همان بو اوروجلیق بایرامنی اونلریك ایچه‌رسینه سالدیکه هیچ اولماسه او وحشیلر آیده یوق ایلده بر آی آج قالسونلر کی بلکه کله‌جکه اونلر باشا دوشوب یمکلرینی آزالتدسینلر و قیربنوب اولمه‌سونلر.

ایمدیسه بز قاناجاقلی کندجیلر ایشیقلیقه چیقمیش انسانلر، انلر کبی بیشمه‌مش ات ۱۰–۱۵ کرونکه یمیه‌یوریك یدیکمز آنجاق کونده اوله‌بیلر ۳/۴ کرونکه ات ۲ کرونکه قدر بیشمیش چورك ییریك و حضیمه ویریریك. اوز ایشمزه مشغول ارلوروق داها نه لازیمدر بزه او وحشیلر کبی بر آی آج قالاق یوق اولسون واحشیلردن قالمیش اوروجلیق بایرامی. بز کندجیلر بونلری نظره آلوب، اولجه اوز بدنیمزه یازیقیمز کلسون. علاوه کند تصرفات ایشینی کیریده قالماسین نظره آلوب اوروجلیق بایرامنی بر دیبلی محو ایتمه‌لیز.

قیرمیزی قوماندان

ب. رسول زاده

ارمنستان کند تصرفات قورلتایی

قورلتایی ایشه دوام ایتمکله یولداش ه. پیرومیان کند تصرفات اداره‌سنك آتچود معروضه‌سنی ویردی.

معروضه‌جی ارمنستانك کچن ییلك اکینلری وضعیتی باره‌سنده دانشاراق ازجمله دیدی که کچن ییلك هوالری کند تصرفاتی ایچون مساعد اولمامش ایدی. عموم ارمنستانده ۲۳۶،۷۲۰ دسیاتین یر اکلمش ایکن (بوندان ۶۹،۷۲۴ دسیاتینی پایزا کینی) پایز اکینلر ندن ۲۴،۰۰۰ دسیاتین خراب اولدی و ۱۸،۰۰۰ دسیاتین دخی قوراقلقدن، طولیدن و سائره‌دن پوچ اولدی. عمومیتله ارمستان اکینلرینك ۱۸ فائضی محو اولدی. اوزوم باغلرینه دها بیوك ضرر ده کدی.

تصرفاتمزده حیوانلردن الك چوق آرتان قارامالدر، لاکن اینکلر و قویونلر مقدارجه کهنه حالده قالیورلر. تحقیقاتمزه کوره قیشك اوچ آیلری عرضنده ۱۳ میلیون پوت اوت و ۱۵ میلیون پوت صمان اکسیك کلمشدر.

کند تصرفاتی جیه‌سنده آباردیغمز ایشلر وسعت کسب ایتمشدر، ۲۴نجی یلده بوتون قضالرده ۱۶ آغرونوم و تعلیماتجی چالیشدیکی حالده ۲۵نجی یلده ۴۹ نفر چالشیور، بونلردن ۲۴ی آغرونوملردر. چشید چشید حرثی (غوتورا) نباتاتی یتشدیرمك ایشی آنجق کچن یلدن دوزنه سالنمشدر. برنجی نمونه تارلالر واقارشاباتده اکلمش و تجربه ایدلمشدر. بوندان سوای ارمنستانك بعضی یرلرده دخی نمونه تارلالر اکلمش و یاخشی بغدای یتشدیرمکه سعی ایدلمشدر. له‌نیناقانده و قوردقولیده دخی تجربه‌لر ایدلمشدر.

اداره‌مز ایك باراماسی یتشدیرمك ایچون آزربایجاندن ۲۵۰ یك توت فیدانی کتورتمشدر. ایك ایشی ارمنستان ایچون بیوك استقبال وعد ایدیور. بونی نظره آله‌رق کند تصرفات اداره‌سی بو ایشه بیوك دقت یتریور و بو مقصده بنأ تعلیماتجیلرك مقداری آرتیرمشدر.

اداره‌مز مالدارلق خصوصنده دخی بك بیوك اقداماتده بولنیور. ۵۰ دانه یاخشی جنسی بوغا صاتون آله‌رق ایروان، دیلیجان، نووی بایزید و درالاکز قضالرینه کوندرلمشدر. بوندان سوای ۷ شر دانه اسو ایچریا ودیکر یاخشی جنسدن دوکه و ۱۲ بوغا دخی آلنمشدر.

معروضه‌جی اوزون اوزاری توپراق قورولوشندن، آت یتشدیرمك وغیری غیری ایشلردن دانشاراق تفصیلاتلی معلوماتلر ویردی اوندان صکره اجلاسی قپاندی. قورولتایك سوك اجلاسنده تنظیم اولنان قطعنامه‌لر و چیقاریلن قرارلر اوقوندی.

۸ مارت دولاییسیله ایرواندە طنطنه‌لی اجلاس

۸ مارت قادینلر بایرامی مناسبتیله ایرواندە مدنیت اوینده آیك ۷نجی بازار کونی آقشامی طنطنه‌لی بر اجلاس واقع اولدی. اجلاسه قادین نماینده‌لری دولتی و همکارلر اتفاقی تشکیلاتلرینك نماینده‌لری اشتراك ایدیرلردی.

زالك صحنه‌سنده قلارا تزه‌تقین، قروپسقایا، روزا لوکسمبورغ و میاسنیقیانك شکللری و برده بویوك قرمزی بایراق ایله تزین ایدیلمشدی. بایراغك اوزرینه «پیونیرلرك قرمزی قالوستوقی چادرانك یرینی توتسون» سوزلری یازیلمشدی.

حاضر بولونان جماعتده چارشافلر ایله تورك نماینده قادینلر کوزه چارپاردی اجلاس صدرینك یاننده تورك قادینلر قلوبنك مدیره‌سی یولداش باکیرووا و روس ارمنی ایشچی قادینلر بولونیردی.

یولداش داراخچیان اجلاسی آچه‌رق بین‌الخلق قادینلر کوتنك معناسنی و شورا اولکه‌لر ایله او بری اولکه‌لرده یاشایان قادینلرك مبارزه‌سی باره‌سنده دانیشدی.

«چوجوقلر باغچه‌سی» چوجوقلر قادینلر بایرامنی تبریك ایدوب، قادینلر مرکزی قومیته‌سنه بر بایراق هدیه ایتدیلر.

یولداش شاهکلدیان قادینلریك اهمیتی و تاریخی باره‌سنده مفصل معروضه‌ده بولوندی.

سوکره سلام سوزیله ارمنستان مرکزی اجرائیه قومیته‌سی صدری یولداش قارینیان، و ارمنستان قوپراسیا مدیری، قضا اجرائیه قومیته صدری و سائرلری معروضه‌ده بولوندیلر.

ایروان قومیته‌سنك ایشچی و کندجی قادینلر شعبه‌سی طرفندن ایروان تورك قادینلر قلوبنه بر بایراق هدیه ویریلدی بایراغی یولداش باکیرووا آلدیغنده تورکجه بر نطق سویله‌دی، هانسنده کی تورك قادینلر طرفندن عینی بایراق آلتنده توپلانوب، قومسونیست فرقه‌سی رهبرلکی ایله بوتون جهالت و کوهنه فکرلره قارشو مبارزه آپارمغه سوز ویردی.

تورك قادین نماینده‌سنك سوزلری آلقیشلر ایله قارشولاندی.

اجلاسنك ختامندن صکره «ماوی بلوز» غروپاسی «اینترناسیونال»ی کوستردی

موپراك عموم ارمنستان برنجی قورلتایی

موپرك (بین‌الملل انقلابجیلرینه یاردیم ایدن جمعیت) ارمنستان مرکزی قومیته‌نك فعالیتی باره‌سنده یولداش ماکینس معروضه‌ده بولندی.

موپرك ارمنستان مرکزی قومیته‌سی ۲۴نجی ییلك نوبابر آیندن تشکیل اولنمشدر. معروضه‌جی بر نیچه معلوماتلر ایله ارمنستان موپر تشکیلاتك عمومی شکلنی کوستردی. بعضی قضالر: ایروان ایچمیادزین، له‌نیناقان و زنکیزوردن سوای، هنوز تمامی معلومات و حساب تقدیم ایتمامشلر اویله که مرکزی قومیته موپر تشکیلاتك تمامی شکلن کوسترمز. مذکور درت قضالردن آلنان معلوماته کوره ۲۶نجی ییلك یانوار برینه‌دك جمعی ۳۹۳ اوزه‌ك واردر بونلردن ۷۰ی فعله‌لردن، ۱۵۵ی کندجیلردن و ۱۶۸ی شورا قوللقجیلردن و قرمزی عسکرلردن.

۲۵نجی ییلك اوقتیابر آیندن مارت آینه قدر ۳،۰۶۶ منات ۴۶ قپك واردات حاصل اولمشدر، لاکن اوچ قضا دها اوز تادیاتی مرکزی قومیته‌نك صندقه ادخال ایتمامشلردر. بو مدت عرضنده جمعی ۱۹۰۶ منات ۶ قپك خرج اولمشدر.

صکره موپرك کله‌جکی باره‌سنده بر معروضه دیکله‌نیلدی یرلرده کی معروضه‌لر ایشیدیلدی. بو معروضه‌لردن له‌نیناقانك کی مراقلی‌در. معروضه‌جی دیدی که عموم اتفاقك مرکزی قومیته سی‌ایله برلکده چالشماق آرزوسنده‌درلر.

له‌نیناقان موپر تشکیلاتی ۱۸۲اوزه که مالکدر، بونلاردن ۶سی متفق ییورولر اولوب ۶۰ اوزه کی اداره ایدیورلر. له‌نیناقان تشکیلاتك ۷۶۰۰ منات وارداتی اولمشدر.

له‌نیناقان موپری یاواریاده کی بر حبسخانه‌نك شفلکی اوز عهده‌سنه آلمشدر محللرك معروضه‌لرندن صکره اجلاسی فکرلر تبدیل ایتمکه باشلادی.

ماندات قومیسیونك معروضه‌سی دیکله‌ندی آکلاشلدی که قورلتایه ۲۶ قطعی و ۱۲ مشاوره سس ایله نماینده‌لر اشتراك ایدیور ایدی.

اوندن صکره مرکزی قومیته‌نك فعالیتی و کله‌جکده آباراجق ایشلر باره‌سنده قطعنامه‌لر قبول اولندی.

عموم اتفاقك مرکزی قومیته‌سنه کوندریله‌جك سلام تلقرامی اوقوندی و آلقیشلر ایله قبول اولندی.

کندجیلر! «زنکی»نك محیطیکزده یاییلماسنه غیرت ایدیکز!

شورالار اتفاقنك خارجی وضعیتی

فرانسه یوموشالیر ـ فرانسه‌نك سیاسی وضعیتی اونك شورالار اتفاقی ایله یاقینلاشماسنی طلب ایدیر ـ شورالار ـ افغانستان حدود مناقشه‌سی تسویه ایدیلدی ـ تورکیه ایله تجارت معاهده‌سی عقدی ایچون شورا نماینده‌لری تصدیق‌او لندی. نماینده‌لر صدری تورکیه ممثلی یولداش (سوریچ) در.

جمعیت اقوامدا «دایمی یر» اوغریندا کی مبارزه

جمعیت اقوام شوراسندا کی دائمی یر اوغریندا انکلتره ایله فرانسه آراسندا آپاریلان مبارزه کسکینله‌شیر ـ آلمانیا قطعی برلسان ایله دانیشماق ایستمیور.

انکلتره؛ اوقارنونك دوغوردیغی صلح حسیاتنی محکملشدیرمك ایسته‌یور ـ آلمانیانك جمعیت اقوام شوراسنه داخل اولماسنه هیچ بر شیی مانع اولامامالیدر

انگلتره ایمپیریالیزمی ایله مبارزه جمعیتی

یکی بر قرار

جینه (شانخایی) ده بر چوق جماعت تشکیلاتلارینك و همکارلار تفاقلارینك قونفرانسنده انکلتره ایمپریالیزمی ایله مبارزه ایتمك ایچون بر جمعیتك تشکیل ایدیلمه سنه قرار ویریلمشدر.

جمعیته اهالینك هر صنفی جلب ایدیله‌جکدر.

چین‌ده خریستیانلق علیهنه حرکت

بویوك دولتلرك تضییقی آلتنده چین حکومتی خریستیانلق علیهنه حرکتی منع ایدن بر امر ویرمشدر.

چین حادثاتی

تیان ـ زین یولنده

رویتر آژانسنك ویردیکی خبرلره کوره برنجی خلق اوردوسی، تعرضه کچمشدر. زرهلی آقتوموبیللر سایه‌سنده خلق اوردوسی (لی ـ چین لین)ك اوردوسی رجعته مجبور ایتمشدر.

ایمپریالیست دولتلرك «بیطرفلیغی»

چینده وطنداش محاربه‌سی باشلاماسی دولایسیله دولتلر (بان ـ تره) چاینه موقتی بر دونانما کونده‌ره‌جکلردر. آلتان خبرلره کوره یاپونیا بو ایش ایچون ۱۲، انکلتره ۱۱، آمریقا ۸ و فرانسه ۵ زرهلی کونده‌ره‌جکلردر.

تجارت معاهده‌لری

آلمانیا ـ تورکیه معاهده‌سنك عقدی ثوزره مذاکراته باشلانیلمشدر.

تورکیه ایله آمریقا آراسندا کی تجارت معاهده‌سی امضالانمشدر. بومعاهده کومروك رسوماتی مسئله‌سنده آمریقایی الویریشلی شرائطه مالك دولتلر سراسنه الیر.

فرانسه‌ده ینه حکومت دگیشیلدی

فرانسه‌ده (بریان) باش وکیل نماینده‌لر سرایی طرفندن اکثریت سس ایله عدم امنیته دوچار اوله‌رق فرانسه حکومت قابینه‌سی دوشدی.

سوك ۴ـ۵ آی ظرفندن ایکنجی دفعه در که فرانسه حکومتی دوشوب دگیشیلیر.

شورا ارمنستانده

له‌نیناقان قضاسی

آغبابا‌ده جماعتك عمومی حالی

حال حاضره‌ده کندچیلرك اقتصاد احوالی ترقیسنه دائر بیوك قامپانیا آپاریلماقده در. ناحیه‌نك آقرونومی بو خصوصده چالشماقده در. ناحیه اهلی بیوك کندلرده قروژوقدر تشکیل ایده‌رك هر بر قروژوقده هفته‌ده بر دفعه درس ویریلیر. جماعت ایسه چوق دقت ویریر.

ناحیه فرقه تعلیماتجسی یولداش آمروف ایسه بو خصوصده غایت چالشور کندچیلر امروفك سویله‌دیکی درسلردن قوت آله‌رق اوت توخومی و دیکر رنجبره عائد حاجتلر اله کتورمك ایچون آقرونومه مراجعت ایده‌رك آقرونوم ایسه اشبو احتیاجلرك اکمالی ایچون لازم اولان اورغانلره مراجعت ایدوب کندچیلرك احتیاجنی قالدیرمغه چالیشیر.

ناحیه‌نك دوقتوری کندچیلرده پیدا اولنان «سیفیلس» ناخوشلغی ایچون قضادان ویریلن درمانلار ایله هر بر کندك خسته‌لری بلا تفریق مجانا تداوی ایدوب اشبو اله النان تدابیرلر سایه‌سنده یاقین زمانده مذکور خسته‌لکی کندچیلر ایچندن بتون بتونه دفع اوله‌جقدر. ناحیه‌نك سچکی قامپانیه‌سی یاقین وقتده بتیروب آیك اوتنده شورالر سچکیسنه باشلاناجقدر.

امید اولونور که بو ایلکی سچکیلر موفقیتله نتیجه ویره‌جکدر.

ح. سلیمانوف

لوری پامباقدان

معارف ایشلری

لوری پامباق قضاسنك استپان آوان ناحیه‌سنك ایلمازلو کندنده اولان مکتبدن ۱۹۲۲نجی سنه‌دن به‌ری آچلمش بر دنه مکتب واردر. بو مکتبده حال حاضرده تحصیل آلان طلبه ۴۳ نفردر در بو اوچ ـ درت ایلك عرضنده کلن معلملر طلبه‌لره هیچ بر شئی آکلاتمامشدی. فقط بو سنه کلن معلم کیچن ایللره نسبتاً طلبه‌لرك اوخوماسینی ایکی اوچ دفعه آرتیرمشدر، دیه‌بیله‌رك بورادا بك مهم نقصانلردن بریسی بر طرفدان خصوصی مکتب بیناسنك اولماماسی دیکر طرفدن ایسه طلبه‌لره لازیم اولان کتابلرك بولونماماسیدر بو نقصانلرمیزی آرادن قالدیرماق ایچون نیچه دفعه‌لرله معارف شعبه‌سنه معلومات ویرلمشدر ایسه ده هیچ بر نتیجه الده ایدیلمه‌مشدر. ینه معارف شعبه‌سنك و لازیمی اداره‌لرك نظر دقتینی جلب ایدرم.

خلیل محمدوف

ویدی باساردان

سیاسی قورصك فعالیتی

ویدی باسارك مرکزی اولان بیوك ویدیده بر سیاسی سواد قورص آچلوبدر. حال حاضرده ۴۰ نفر فرقه‌وی و بی‌طرف کندچیلر قورسده دوام ایدوبلر. یولداش اقویانك فعالیتی سایه‌سنده درسلر پك یاخشی و فائده‌لی کیدیر. بهلول یوسیف‌اوف

یکی بایزید قضاسندن

قوپراسیایه دقت ایتملی‌در

باسار کیچر ناحیه‌سنده قوپره‌سیا ایشلری چوق ضعیف‌در چونکی چوق وقت بوش کورمك اولار بویله اولدیقی حالده کندچیلر ینه مجبور اولیورلر که کند خصوصی آل ـ ویرجیلریك پنجه‌سی آلتنده آزلسونلر بویله اولدیقی حالده کره‌لر ایله تورك کندلرندن عمومی جماعت اجلاسی ایدوب بویله قراره کلمش‌لر که بزیم کنده قوپراتیف آلماسی ایچون اولجه یوز نفر عضوی یازلمامیزی سوز ویریورلر ینه بویله اولدیقی حالده ینه اونلره بویله جواب ویریورلر که حله قوپراتیفك مایاسی آز در هله بر آزدا یانماسالیسکز بویله جواب آلدیقده کندچیلر برقدر قوپراسیه ایشلرندن سویورلر. اونا کوره لازیمی اداره‌لردن رجا اولیور که باسار کیچر ناحیه‌سنده تورك کندچیلرینك فنا حالنی نظره آلسونلر. خان علی زاده

آغبابا ناحیه‌سینده کی تورك معارف تعلیماتجی‌سی باره‌سینده

غزیته‌لرده معارف تعلیماتجی‌سی عبدالله‌یوفك باره‌سینده یازیلان مقاله‌نك لاب یاکلش اولماسینی آپاردیقمز تحقیقات میدانه چقاردیر. بورادا «کندچی» یولداشی‌دا مضمت ایله‌مك اولماز، چونکه مقاله «کندچی» یه ویریلمش رسمی معلوماتدان کوتورولوبمش. ایمدی‌یه قدر آپاریلان جدی تحقیقاتدان آکلاشیلیر که «ایچوب کیفلنمك و ساواشماق» مسئله‌سینده یولداش عبدالله‌یوف ابداً اشتراك ایله‌میوبدر. عبدالله‌یوف همان کیجه ره‌ستوراندا خوره‌ك ییدیکی وقت آیری آداملارك غوغاسینا تصادف ایده‌رك، ساواشانلاری آرالاشدرماق دا میلیسی طرفندان غوغاچیلار ایله برابر دوتولمش.

له‌نیناقان قضا معارف شعبه‌سی عبدالله یوفك عوضینه آیری تعلیماتجی طلب ایتمه‌سینك ده سببی اوایمش که یولداش عبدالله‌یف ویردیکی عرضه‌ده اونی آیری قضایه دگیشیریلمه‌سینی رجا ایدرمش. آخر وقتلرده عبدالله‌یف ینه همان ناحیه‌ده قالماسینا راضی اولوبدر. اونا کوره همین مارتك ۲ سیندان ۱۰۸۵ نمره‌لی مکتوبی ایله له‌نیناقان قضا معارف شعبه‌سی مدیری یولداش قاراخانیان، عبدالله‌یفك قضاده خیرلی بر ایشجی اولدوغینا کوره اورادا قالماسینا اوز راضیلیغینی بیلدیریر.

م. کاظم‌اوف

رازدان ناحیه‌سی اجرائیه قومیته‌سی صدرینه

ناحیه کزك قارا داغلی کندنده غزته‌مزه چاپ ایدیلمك اوزره کوندردیکی مقاله‌یی بغزته‌مزده چاپ ایدیله‌مز. چونکه ملی مسئله باره‌سنده اولدیغندن طرفکزدن تحقیقات آپاریلماسی ایچون سزه کوندرلدی.

زنکی غزته‌سی مدیر مسئولی

افندی‌یوف

کند تصرفات ستونلری

کندچیلریمزك نظر دقتنه

توپراقی قوتلندیرمك هفته‌لری تشکیل ایتمك باره‌سنده تعلیمات

۱ـ کندجی اوز توپراقك محصولنی بر نیچه دفعه آرتیرمق و اوز اعاشه‌سنی یاخشیلندیرمك ایستر ایسه توپراقی قوتلندیرمه‌دن اورایه بر دانه تخم اولسون سپمیه‌جکدر.

۲ـ مملکتمزك توپراق نقصانلغنی اونی قوتلندیرمکله اکمال ایتملیدر. توپراقك بول وقتنده هر نه محصول آلنیردی ۳ دسیاتین یردن آسانقله آلنابیلور بر دسیاتیندن اکر کندجی اوز طوله‌سنده و قبوسی اوکنده اولان په‌ینی و کولی ساخلار ومنتظم صورتده اوز توپراقلرینی قوتلندیریرسه.

۳ـ بزده توپراقی قوتلندیرمك ایچون ایکی واسطه واردر: حیوانلرك په‌ینی و کولی. بونلردان سوای هیاتلرده اولان زیبیل‌ده توپراقی قوتلندیرمك ایچون یاخشی بر ماده‌در. مذکور زیبیل بر یرده یغیلاندا مکمل صورتله چوریر. په‌ینی، کولی و زیبیلی بری بریله قاریشدیرماقله چوق یاخشی نتیجه حاصل ایدر، آیری آیری ایشلتمکله‌ده یاخشی نتیجه ویریر. انسان کوبره‌سی‌ده بونلرله قاتیلیرسه دها یاخشی اولار.

۴ـ آقروپرویاقاندا مرکزی قومیسیونی و خلق توپراق ایشلری قومیسارلکی توپراقی قوتلندیرمك ایشنك عمومیلشدیرمسنه، مملکتمزك طبیعی قوتلرینك مقصده موافق صورتله ساخلاماسنه و فایده آپارمسنه پك بیوك اهمیت ویریرلر.

۵ـ لازمدر اویله تدبیرلر که توپراقی قوتلندیرمك ایشی عمومیتك ایشی اولسون و کندجی کند برلکی ایله اوز تارلالرینی، بوستانلرینی، باغلرینی، بیچه‌نکلرینی، پامبوقنی و سائرلری قوتلندیرمکه باشلاسون. توپراقی قوتلندیرمك بر قانون بر عادت ایتملی نیچه کی کندجی هر ییل اکن‌تیکین ایدر اویله‌ده هر ییل توپراقنی قوتلندیرملی‌در.

۶ـ توپراق قوتلندیرمك ایشی عمومیلشدیرمك ایچون قضا اولچی‌سیله توپراقی قوتلندیرمك هفته‌لری تشکیل ایتمك لازم. بوندان اوتری قضا آقروپروپاقاندا قومیسیونلری قضا اجرائیه قومیته‌لری و توپراق شعبه‌لر ایله اوزلشه‌رق قضا و یا اینکه رایون ایچون وقت تعین ایدوب توپراقی قوتلندیرمك هفته‌سی تشکیل ایتمك باره‌سنده موافق قرار چیقاریورلر. مذکور قرار تطبیق اولنماق اوزره قضا آقروپرپ قومیسیونی طرفندن رایون اجرائیه قومیته‌لرینه معلوم ایدیلر.

۷ـ توپراقی قوتلندیرمك هفته‌سی اعلان ایتمکله برابر ابتدای زحمتلر آپارماق دخی لازمدر. بو مقصدله کند آقرونوملری، کند تصرفات تعلیماتجیلری، ارمنستان کند قوپراتیفك تعلیماتجیلری، کند تصرفات قوپراسیاسی رایوتنده، و فرقه تعلیماتجیلری کندلری کزوب، کند شورا اجلاسلرینه، کندك عمومی اجلاسلرینه اشتراك ایدرك توپراقی قوتلندیرمك اهمیتنی، و بو باره‌ده هفته‌لر تشکیل ایتمك لزومنی و طرزی ایضاح ایدر و کند تصرفات شعبه‌لرینك ایشی محکم اساسلر اوزرینه قویماق ایچون یاردیمده بولنورلر.

۸ـ رایون اجرائیه قومیته‌لری، اوز رایوتنده قوتلندیرمك هفته‌سی کچیرمه‌نك احوالنی تنظیم ایدوب کند شورالرینه و کند تصرفات شعبه‌لرینه اوز کندلرینده قوتلندیرمك هفته‌سی تشکیل ایتمك باره‌سنده تعلیماتلر ویررلر.

۹ـ هر کنده کند سکسیاسی (شعبه‌سی) صحیه سکسیاسی ایله برلکده قوتلندیرمك هفته‌سی تشکیل ایدوب کچیریور. هفته‌یی موفقیتله باشا آپارمق ایچون کند شعبه‌سی کندك قوممونست و ل. کنجلر اتفاقنك اوزه کلرینی، کندك فرقه‌وی و بی‌طرف فعاللرینی، کند تصرفات درنکلرینی، متقابل یاردیم قومیته‌سنی قوپراتیفلری، معلملری، کوماقرائتخانه‌لری و سائرلری ایشه چاغیریر.

۱۰ـ تشکیل اولنان هفته‌ده کند شوراسنك قرارینه کوره کندك زیبیل یغینلری تارلایه کوتوریلور و یغین یاپیلور و شوم ایدلدکدن بر ایکی کون قباق تارلالره سپیلور.

۱۱ـ تازه په‌ینی تارلایه آپارماق لازم دکل. توپراقی قوتلندیرمك هفته‌سنده کند شوراسنك مناسب کوردیکی و آقرونوم طرفندن کوستریلن په‌ینلری تارلالره آپارماق مجبوری‌در.

۱۲ـ اوز وضعیت و اوزاقلغی نقطه نظر ایله قوتلندیرمکه جائز اولمیه‌ن توپراقلر حقنده کند شوراسی علاحده قرار چیقاروب کندچیلره معلوم ایدر.

۱۳ـ قوشار ماله مالك اولمیه‌ن کندچیلرك زبیل یغنی تارلایه آپارمقدن اوتری متقابل یاردیم یولیله مالی اولان کندچیلرله سازیش ایدیلور بوندان باشقه کند شعبه‌لری و متقابل یاردیم قومیته‌لری صورت مخصوصه‌ده دقت یتروب زیبیلی تارلایه آپارمق خصوصنده یوقسول کندجی‌یه یاردیم ایدرلر، اوندن سوای متقابل یاردیم ایشی‌ده دوزلدیرلر.

۱۴ـ او کندچیلر که په‌ینی و کولی تارلایه آپاراجق عوضنه یوللار آلتنده چوقورلره و غیری یرلره توکرلر اجتماعی محکمه آلته آلنورلر.

۱۵ـ منتظم صورتده توپراقی قوتلشدیرن و یخشی محصول یتشدیرن کندچیلره مسابقه اصولیله بخشیش ویریلور.

۱۶ـ کله‌جکده کند تصرفاتده ایشلتمك مقصدیله کند شعبه‌لری آقرونوملر و صحیه شعبه‌لری ایله برلکده توپراقی قووتلندیرمك ماده‌لرینك اوز رایوتنده ساخلامانك اصوللرینی تدقیق ایدرلر.

خلق توپراق ایشلری قومیساری:

ارزنکیان

قومسیون کاتبی: خ. یریسیان

آغاباباد

کوللو بولاخ کند شورا سچکیلری

آغابا ناحیه‌سی کوللی‌بولاخ کندینك ۱۹۲۶نجی سنه‌سی شورا سچکی اجلاسی واقع اولدی.

شیچکیده اشتراك ایده‌ن کندلی بوندا‌شلارك سایی ۲۰۰ نفرده‌ن نقصان دکل ایدی. جماعت طرفنده‌ن اوچ نفر هئیت سچیلدی.

اجلاس آچیلوب برنجی مسئله دائر یولداش سالمانوف معروضه‌ده بولوندی صکرا کندشورا صدری معروضه‌ده بولوندی یولداشك معروضه‌سینه دائر سوالار وبریلدی سوللارا جواب وبریلدیکده‌ن صکرا یولداشك چالیشماسی کافی حساب اولندی.

سچکی‌یه باشلاندیقدا کندلی یولدا‌شلاردان نامزه‌د وبریلدی.

اجتماعی حاللاری باشلیجه کاسب ده‌رجه‌سنده‌در. صکرا شورا صدری سچکیسی باشلاندی شورانك صدری سچلدی سابق کند شورا صدری آغاجبار اوغلینك فعال و غیرتلی و جماعته قارشی محبتده کوزه‌ل رفتار ایله‌دیکنه بنا اوزون آلقشلار ایله کند شورا صداره‌تینه سچیلدی. صکرا هئیت ریاست طرفنده بو جور قطعی‌نامه چیقاریلدی کندك تصرفات صحیه معارف انشاآت و سائر ایشلری تازه کند شوراسینه سچیلن یولداشلارك لازیمی قدر چالیشما لاری توصیه اولنور بویله‌جه اجلاس نتیجه بولارق آنشام ساعت ۵ده قاپاندی

معلم ابراهیم محمدوف

ویدی‌باساردان

یکی آلفبا بیروسینك فعالیتی

بو کونلره قدر ویدی‌باسار جماعتی یکی الفبا نه اولدیغینی بیلمه‌یوردیلر چونکی یول کوستره‌ن یوق ایدی. اما ایندی یولداش بهلول یوسف‌اوف بر طرفدن معلملری ایشه جلب ایلمه‌سی ایله برابر دیکر طرفدن اوزی کندجیلری یکی الفبا معکته‌نه چاغیروب جلب ایدیر. قوربان اوروجاوف

دیلجاندن

کوماقرایتخانه‌یه دقت لازمدر

آرداش کندك کوما‌قرائتخانه‌سنده بوتون قیشده سوبا یانمادی.

و اوراده کندلینك اوتوروب اوقو‌مغه و یا اجلاسی یاپماغه هیچ امکانی یوقدر. بو نقصانه دقت ایتمك لازمدر.

ك. ج.

قوپراتیف شعبه‌سی لازمدر

قرمزی کند قوپراتیفنك بو کون ۶۰۰ دن فضله عضوی‌وار. قوپراتیف ۳۰۰۰منات عضوحقی توپلامش، وامدیلك ۲۰۰۰ منات دخی قزانجی واردر. آنجاق عضولرك بر قسمی ۴۰–۴۵ ورست یولدن کلیرلر چونکه اوز کندلرنده قوپراتیف یوقدر.

ناحیه اجرائیه قومیته‌سندن رجا او‌لونور که گوکچه کوبی اطرافنده کی کندلرك مرکزی حساب اولونان آردانوش کندنده دخی بر قوپراتیف شعبه‌سی آچسین، و کندلوبی خصوصی آل‌ویرجیلرك استمارلرندن قورتارشون.

ك. ج.

ویدی‌باساردن

تایفابازلیق

بو یاخون وقتلرده کوچوك ویدیده جماعت یکی تایفا اولوب دعوا ایله‌دیکده اون نفرین باشی کوزی قریلمیشدر هانسیکه اونینده سببی اودرکه ایچیمز ده اولان شورا صدرلری طرفلرین بریندندر نیچه که معلومدر دعوادان قیاق اوراده شورا صدرلر اولان اکبر کریم‌اوفك وقتنده اوراده هیچ ایله ایشلر اولمایوردی. اونك سببی نه ایدی ولداشین جدی چالشماغی ینه‌ده همان کنده او جور یولداش لازمدرکه ناحیه اجرائیه قومیته‌سی کوندرسین.

آختاران

دیلجان–چای کند

یکی پیونر تشکیلاتی

چای کنده‌ده ل. ق. ك. تشکیلاتی ایلری کیتمکله برابر، صوك زمانلرده بولداش سرایانك فعالیتی سایه‌سندن همین کنده‌ده پیونر تشکیلاتی دخی یاپیلدی که بونك‌ده عضولری ۴۸در. پیونرلره عائد کتابلرك بولونماماسندن، بو باره‌ده ارمنستان مرکزی پیونر تشکیلاتنك نظرینی جلب ایده‌رز. تیمور سالمانوف

ایچمیادزینده‌ن

کندلیلریك آرزوسی

کندلیلریك آرزوسی وار ایسه، اودا قراخت ایداره‌سنده‌ن پامیق توخمونوك و پولون تز وبریلمه‌سیدر. نیچه کی بو ایلیك قیشی چوق خوش کیچدیکنه کوره کندچیلر یواش یواش چوله چقوب اوز یرلرینی دوزلدوب آرخلرینی تمزلیرلر. مرکزی قراخت ایداره‌سی ایلیك بویله فراش کیچمه‌سنی نظره کوتوروب. کندچیلره ویرله‌جك توخم ایله پولوك وقتنده ویریلمه‌سی قرارینی اوز شعبه قاتورلارینه کوندرمه‌سی کرکدر. اکر توخم ایله پوللاری تز ویررلرسه کاسب کندچیلر اوز اکیك یرلرینی اوجوز قیمته سوردوروب و پامیقلارینی وقتنده اکرلر. اودا سبب اولار کاسب کندچیلری کند وارلیلا رینك بها بیر سورملرینده‌ن قورتارماسنه کند محصولاتنك آرتماسنا و تصرفاتنك یوکسه‌لمه‌سینه.

یوخاردا کوستردیکمز وقتینده عمل ایدیلرسه اوندا کندچیلرك آرزوسی یرینه کلر.

غلام قرهادوف

چاره دوشونمه‌لی

نیجه که تجروبه‌لر بیزه کوستروب یاز آچیلاندا خصوصاً تورك مکتبارده معاملرك سایسی کیتدیکجه ازالماغا باشیلور. ایندی ایسه یاز یاقلاشماقدا در و مکتبلر بیوك بر مشکلات قاباغندا دوراجانلاری اشکار در. بو باره‌ده ایمد یده‌ن یولداش معلملرك نظر دقتی جلب ایدوب. دیورم کرك تبلیغات و تشویقات واسطه‌سیله و کرك آتالار اجلاسلری ایله بر چاره تاپسونلار. تك معلملر دکیل، کرك بو باره‌ده قضا معارف مدیری. ناحیه اجرا قومیته‌سی و کرك تورك فرقه تعلیماتجیسی تدبیرله‌ر دوشونسونلار.

خاچاپاراق معلمی ه. طرمپیان

نخچیواندان

نریمانوف نامنه اولان دسته‌نك

گیدیشاتی

گتورسه‌ك نخچیوان اولکه‌سنده پیونرلر تشکیلاتی ۲۴ نجی ایلیك دیقابر آیندان تشکیل اولونمیشدر همان تشکیلاتلارینداً بر حصه‌سی اولان نریمانوف نامنه اولان قیز پیونرقالارینك دسته‌سیدر همان دسته ۲۵ نجی ایلده چوق ضعیف ایدی چونکه تشکیلاتك یاشی آز ایدی بو صوك زما نلاردا یعنی ۲۵ نجی ایلیك آخرلرینده تشکیلات کوزه‌ل کتمه‌که باشلامشدور سببی معلملر ایله سقی علاقه ساخلا یورلر همان معلملرده دسته داخلنده اولان بعضی درنکلره رهبرلیك ایدیر همان دسته داخلنده کنج پیونرقا ناملی غزیته چقماغا باشلامشدور دسته‌نك بعضی نقصانی وار ایسه اودا قلوب ایشلریدور پیونر قالار ایچون قلوب یوقدورکه اوزلرینی اداره ایتسون همان دسته داخلنده بعضی یولداشلاریك اشتراکی ایله مرکزی دیرام درنکده تیاترو اوینایورلر ایندی ایسه دسته‌نك حالی یاخشی صورتده کیتمه‌که باشلا مشدور بونلاره سببده پیونرلر تشکیلاتك فعال یولداشلاردان تحکمچی آیریلوب اونلاریك ایشلرینی آپاریلار ایندی کو رورك دسته یکی بر تشکیلات حالنه دوشمشدور اونا کوره قادینلار شعبه‌سنك و اولکه بیروسنك نظر دیقتنی جلب ایدریك پیونرقالار ایچون قلوب فکر ینه دوشسون.

مخبر

شدتلی اعتراضی

«زنکی» غزیته‌سینك ۹نجی نمره‌سینده، «طلبه» امضاسیله، محترم معلمز (ایرواندا بویوکلره مخصوص، له‌نین نامنه عالی تیپ تورك مکتبك معلمی در) یولداش مومچیان باره‌سینده یازیلان مقاله بوسبوتون، لاپ کوکیندن یالاندر. آپاریلان جدی تحقیقات و بو باره‌ده الیمزده اولان تحریری معلو ماتلاردان گورونورکه، دوغرودان موم چیان قارداشینا توی ایدوب. نجه بر غریب محاجر، اوز انسانیتینی بروزه ویره‌رك، طلبه‌لری ده بو تویا دعوت ایدوبدر. (دعوت ایدنده سویله‌یوبدرکه باجیم وفات ایتمه‌سینه گوره ایویمزده یاسلی‌یق، تویومز یونگولجه، عیش عشرت‌سیز اولاجاقدر). بو مکتبده درسلر گیجه‌لر ساعت ۶ دان ۱۰–۵ قدر اولور، طلبه لرده چوخوسی ایشچی و خدمتچی‌لردندر. هاموسی ۲۰–۲۵ یاشلارینداً جوانلاردر. تورك جوانلار ینك خاصیتلرینی هامومز گوزه‌ل بیلیریك. اولاییلرکه آیری معلم یا یرلی بر آدام بونلاری دعوت ایله‌سه‌یدی هیچ کیتمزدیلر. آنجاق معلم مومچیانك ۲ ایلدن آرتیق بو جوانلارك اوغرینداً مکتبده جان قو یوب انصافلی چالیشان بر معلم اولماسینی، محاجر، غریب وباسلی اولماسینی دوشو نه‌رك، طلبه‌لر اوزلری گوتورقوی ایدوب مصلحت ایدبرلرکه هره بر آز پول یغوب بر دسته سازاندار اوزلری طرفندان گویا آپارسونلار. طلبه‌لرك بیله چیقیشیندان یولداش معلم ده بر آز ناراحت اولور.

معارف جبهه‌سینده آزاجق قوه‌یه صاحب اولان ارمنستان تورکلرنه بیله‌بیله ایدورما مقاله‌لر یویوك ضربه در، چونکه مومچیان کیمی معلملری بیوك‌بیوك زحمتلردن صوکرا اله گتورمشیك.

اگر بیز قولاغمزا چاتان هر بر اثباتسیز حدری پده‌ره‌نی غزیته‌لرده یازاریق سا، اوزومزه ضیان ووارارق. مومچیان کیمی بر لایقلی، حاضر معلمز «طلبه»نك یالانچی مقاله‌سیندن اینجیوب، اوزینه داها آرتق علاحده یرده قوللوق تاپارسا، بیز مذکور مکتبی باغلاماغا مجبوریق، چونکه مومچیانی عوض ایده‌جك معلم حله تاپیلماز مقاله یازان «طلبه» ایسه مومچیانك اوخوت دوغی اوشاقلاردان اولمیوب کناردان «روایت» ایشیدوب یازانلاردانداز. یوق اولسون شخصی قرضیت اوجوندان جماعت آراسیندا افترالار یایدیرانلار.

م. کاظم‌اوف

«چینقی» یه سوك ایکی سوز

یرلی قومیته صدری اولدیقیم وقتده یکی الفبانی ایسته‌مه‌سه‌یدیم اول، حمان یکی یول غزیته‌سنه آبونه‌جی یازیلمازدیم، ایکنجی: ۱۹۲۳ سنه‌نك یای تعطیلنده معلملر ایچون آچیلیش یکی الفبا قور صنده دوام ایدوب یکی الفبانك اوخوما سنی و یازماسنی اوگرنمزدیم. اوچونجیسی: ۱۹۲۴ نجی سنه‌نك یای تعطیلی وقتنده ۳۰–۴۰ نفردن عبارت بر غروپا فقرای کاسبه بالالرینی یکی الفبایه آلیشدیرمقدن اوتری گونده بر درس مجانی اولاراق ویرمزدیم.

م. علیوف

یولداش «چینقی»یه

یولداش (چینقی) بیلمه‌لیدرکه اجلا سیك ایی کیتمه‌سنه سبب بنم صدارتلیگم دکل ایدی. بلکه بیزیم اجلاسده اوتوران یولداشلاریك درجه سویه‌لریندندر.

و برده (چینقی) کیبلری طرفندندر که همین اجلاسی خراب ایدیلیردی، دیسه‌ك. بلکه دها دوغرو اولاردی.

لاله قاضیووا

«چینقی» یولداشه

بو تکذیبلر باره‌سنده اداره نظر دقتکزی جلب ایدر.

ایرواندہ تورکجه تیاترو

«شیدا» حسین جاوید

مارتك طقوزنجی کیجه‌سنده ایروان عمله فاکولتاسنك تورك طلبه‌لری طرفندن حسین جاودیك شیدا نامنده کی درامنی اویناشیلدی.

پیه‌سا استانبولده بر چاپخانه حیاتندن ایدی. چاپخانه مدیری مستبد و ظالم مجید افندی در. چاپخانه اداره‌سنده چالیشان محررلر شیدا و رئوف مهم زوللری اولان رسامك قیزی روزا، چاپخانه ایشجی لرندن قارا موسی، یوسف، مطبعه مدیرینك اوغلی اشرف و سائرلر در.

محرردن شیدا ایده‌آلیست و انقلاب فکرلی اولوب ایشجیلر اوزرنده اولدیقجه نفوذی واردر. فقط رسامك قیزی روزانی سودیکی ایچون بالخاصه مطبعه‌دن چیقار یلدیقدن صوکره ظن ایدرسن انقلابی تماماً اونوطوب یالکز روضانك عشقی ایله مظطرب اولییور. حتی روزانك وفاتندن صوکره اونك خیالی ایله ده اؤلیور.

چاپخانه ایشجیلرندن یوسف ورم اولوب (طبیعی مطبعه‌نك قورشون توزلرندن) صوك کونلرینی صابور. موسا ایسه چاپخانه‌ده چالیشیرکن بر قولنی ماکینه آلتنده ازیلیور. موسا مدیردن ایش رجا ایدیور، فقط «تك ال ایله ایش کورولمز» جوابنی آلیور...

چاپخانه ایشجیلری عمومیتله بو حالاری کوروب دانیشیرلر. حیچ بر ایشجی حالندن خوشنود دکلدر، فقط شیدا روزا نك عشقیله سرسملشیر... روزا ایسه مدیرك اوغلی اشرف ایله معاشقه‌ده در. یالکز موسا چیلدیردیغی حالده، تك ال ایله انتقا منی آلیور. (داپانچه ایله روزانی اولدیریر) اشرفی پارالار و نهایت مدیری‌ده اولدیرمکه موفق اولور. شیدا ایله یولداشلری حبسی اولنیر. (نیچون ؟) مطبعه مدیری مجید افندی‌نی اؤلدیرمکده متهم اولارق. ۹ آی حبسی اولدیقدن صوکره انقلاب خبرنی آلیرلر و بو باره‌ده رویا کوریرلر. فقط پیه‌سا حبسخانه‌ده «روزا، روزا» دیه ره کدن شیدانك أولمه‌سیله بیتیر.

ایشته درامك مختصر نقلی.

رابفاق طلبه‌لرینك انتخاب ایتدیکی بیه‌سی قصورلریله بوابر بر درجه‌یه قدر موفق ایدی. رهبرسز و ره‌ژیسورسز طلبه‌لر شانوی تنظیم و ده‌قورلرینی اولدیقجه یاتشی قاره‌شاردی. و بو خصوصی شایان تبریکدر.

کله‌لم اوینایانلره–

اك مهم رولی اولان شیدا (مشدی رضایف) قوتلی سس ایله آجیق دانیشیر دی. فقط چوق وقت ساخته قیلاسیق بر طون (ازعی) ایله ازبر سویله‌دی.

روزا (فاطمه افندیووا) عمله فاکولته سنك یکانه متعلمه‌سی اولوب عینی زمانده برنجی دفعه اولارق ایرواندہ تورك قادینلره نمونه اولمق اوزره بو درامده رول اوینیوردی.

یولداش فاطمه اوطه‌نیردی و چوق کەوشەك دانیشیردی، حرکتلری غیر طبیعی ایدی. فقط بتون اکسیکلر ایله برابر شایان تبریك‌در.

موسانك رولنی اوینایان میرعبدلله‌یف ایلك دفعه غیرطبعی و یاواش ایدی، فقط صوك پرده‌لرده قوتلی و سوزلرینی آچیقجه سویله‌یردی.

دیکر رواللر اوینایان یولداشلرك (اشرفوف، علیف، موسومه، احمدوف، کاظموف ابراهیموف وسائرلر) نقصانلری واردی فقط همسیده آقتور اولمایوب رهبرسز، اوز قوه‌لری ایله میدانه کیتر دیکلری ایچون تنقید ایتمکله برابر عمومیتله رابفاق طلبه‌لرینی تبریك ایدرك امید ایدرز که ایلریده موافق اولاجقلر.

مبم

مخبرلریمزه جواب

ویدی کندنده «خبرجی»یه: مهم مسئله‌لر باره‌سنده یازیکز.

ویدیده م. بشروفه: تمیز و قصه یازیکز، نظره آلینه‌جقدر.

دیلجانده «اوستا» مخبره: قادینلر باره‌سنده بر دفعه یازیلمشدر. باشقه مهم مسئله‌لردن خبر ویریکز.

بوتون تعلیماتجی یولداشلره

۷نجی نومرویه‌دك حسابکزی بزیمله فاپاداراق، «زنکی»دن قاچ نسخه کوندر یلمك ایجاب ایدرسه، مرکزی اکسپد یسیه‌یه تیزلیکله خبر ویرمه‌کری تکرار توقع اولونور.

هئیت تحریریه

ایروان بولیقراف ترستك برنجی مطبعه‌ده چاپ اولندی